

2. Suomi ja kansainvälinen talous

2.1 Toimialajako

- Toimialajako arvioi talouden **kehittyneisyyttä**
 - **Palvelut** toiselle henkilölle
 - **Jalostus** eli teollisuus ja rakentaminen
 - **Alkutuotanto** maa- ja metsätalous
- Talous on sitä kehittyneempi, mitä **suurempi osa** sen tuotannosta on **palveluja**
 - Suomen kehitys alkoi metalliteollisuudessa sotakorvausten ylijäämästä
 - Nykyisin trendinä on jalostuksen vieminen Suomea halvempiin tuotantomaihin

- **Tuotanto- ja työllisyysrakenteen** muutoksia, Suomi
 - 1990-l. sähkö- ja elektroniikka-ala
 - 2000-l. metsäteollisuuden sulku
 - 2010-l. elektroniikan poistuminen
- Toimialajako on osittain vanhentunut, sillä ammatit linkittyvät ja muututaan **TIETOYHTEISKUNNAKSI**
 - Keskeistä on **tiedon hyödyntäminen** asiantuntijuudessa
- **Aluekehityksen kahtiajako** myöhäisen kaupungistumisen (1960-l.) vuoksi
 - Suurehkot alueelliset erot kotitalouksien **vauraudessa**
 - Muutto **työn ja opiskelun** myötä ja ko. kuntien kehitys
 - **Aluepolitiikalla** tarkoitetaan julkisen vallan toimenpiteitä, joilla pyritään tasoittamaan alueiden eroja kehityksessä

2.2 Talouden globalisaatio ja vaikutukset

- **Keskinäisriippuvuuksien** lisääntyminen **yrityksissä ja kansantalouksissa** ja avoin **kansainvälinen kilpailu** kuluttajia hyödyntäen
 - kilpailun vapaus, valuutta ja kuljetusyhteydet
 - saman valuutan johdosta kilpailu Euroopassa helpompaa ja avoimempaa
 - markkinoiden valta lisääntyy ja lisää eriarvoisuutta
- Kansainvälisen **kaupan ja kilpailun** edellytyksiä
 - EU:n perusvapaudet x 4 eli 1) tavaroiden, 2) palveluiden, 3) työvoiman ja 4) pääoman vapaa liikkuvuus

- Sääntelyn tulee olla joustavaa, mutta vastata tarpeisiin
 - **vero-oikeudellinen** sääntely hankalaa mm. yritysten sijoittumisen, finanssikriisin ja tulonsiirtojen vuoksi
 - EU:n sisämarkkinoilla on paljon alakohtaista sääntelyä, joka saattaa jopa **haitata perusvapauksien toteutumista**
 - EU:n **vapaakauppa-alue** mahdollistaa työskentelyn, opinnot ja sijoittamisen jne. EU-maasta toiseen
- Globalisaation ongelmat ovat ristiriitaisia tulkintoja
 - Kehitysmaissa (mm. eteläisessä Afrikassa) talouskasvu ja BKT:n kasvu on hitaampaa, aiheuttaa kulttuurille ongelmia ja lisää eriarvoisuutta
 - Toisaalta **investoinnit** kehitysmaihin nopeuttavat talouskasvua ja vaurastumista **hyödyttämättä** köyhimpien elintaso-ongelmia
 - Sen sijaan ns. Aasian tiikerit **ovat moninkertaistaneet** roolinsa ja talouskasvun globalisaation myötävaikutuksin

2.3 Kansainvälinen talous

- Maailman talousalueet jaetaan maantieteellisesti
 - **EU- ja EMU-maat** (erityisesti Saksa, Italia, I-B, Ranska)
 - **Yhdysvallat ja Pohjois-Amerikka**
 - **BRIC-maat** (Brazil, Russia, India, China)
- Valuuttoihin perustuva jako **syrjäyttää Kiinan ja Intian**
 - Yhdysvaltain dollari
 - Euro
 - Japanin jeni

- Talousalueet ovat talouksien vetureita
 - **talousalueiden maiden tilanne** ratkaisee maailmantalouden tilan
 - **sijoitustoiminnan** kautta vaikutukset yhdellä alueella vaikuttavat muihin
 - **Kiinan nousu** USA:n sijaan talouden veturiksi tulevaisuudessa, syinä mm.
 - maailmankaupan vapautuminen
 - suuri väestö takaa kotimarkkinat ja työvoimaa
 - Varjopuolena nopealla talouskasvulla on **kaikilla talousalueilla**
 - elintasoerojen kärjistyminen
 - energian ja luonnon kuormitus
- Talousorganisaatiot toimivat talouden edistämiseksi
 - mm. OECD, ASEAN, WTO, IMF, OPEC, Maailmanpankki

2.4 Extra: talousorganisaatioita

- OECD tuottaa tutkimuksia ja talouspoliittisia suosituksia
- ASEAN Kaakkois-Aasian talouksien yhteistyöjärjestö
- WTO Maailman vapaakauppajärjestö
- Maailmanpankki kehitysmaiden tuki
- IMF kansainvälinen rahatalous
- OPEC öljymaiden etujärjestö